

Evropski puls

Elektronski mjesecnik za evropske integracije - broj 66, mart 2011.

TEMA BROJA

Koja rješenja bi trebalo da sadrži novi Zakon o NVO

intervju

Šef regionalne kancelarije FES-a
Michael Ehrke

analiza

Da li popis stanovništva pokazuje koliko je Crna Gora daleko od evropskih vrijednosti

izazovi u regionu

Popisi stanovništva na Balkanu – pečatiranje surove realnosti

Uvodnik: Presuda

Vladan Žugić

Gledao sam film, čijeg se naslova ne sjećam, koji pokušava prikazati kako bi izgledala realnost da su fašisti pobijedili u Drugom svjetskom ratu zahvaljući tome što SAD i SSSR nijesu napravili antifašističku koaliciju jer nikada nijesu otkrili istinu o koncentracionim logorima. Na taj, prilično loš film, podsjetila me oslobođajuća presuda Višeg suda u Podgorici za deportaciju Muslimana - Bošnjaka 1992, kao i one prethodne o ratnim zločinima nad civilima u slučaju Morinj i Bujkovica. Koliko to ljudi u Crnoj Gori ne želi da se suoči sa prošlošću? Koliko mladih ljudi zna za Bujkovicu, Morinj, deportacije? Za koje su morali znati i odgovarati Milo Đukanović, Svetozar Marović, Momir Bulatović, a ne šaćica egzekutora koji bi, kako reče jedan od oslobođenih bivših policajaca, uradili isto i danas jer "služba je služba". Njemačka je danas najrazvijenija država u Evropi zahvaljujući dobrim dijelom uspješnom suočavanju sa prošlošću, koju su postakle SAD. Slično je i sa Italijom i nekim novim članicama EU za čije je istorijsko triježnjenje bila nadležna, ironično, SSSR. Našim "oslobodiocima" iz Brisele za sada ne pada na pamet da pitanje suočavanja s prošlošću postave kao uslov daljeg evropskog puta Crne Gore. Birokrati iz Komisije će, na osnovu oslobođajućih presuda za zločine protiv civila, napisati da crnogorsko pravosuđe nije nezavisno i da je politizovano. Znaju da su krivci u vrhu politike.

Kalendar

04-05. mart

Lukšić sa donosiocima odluka u EU / Premijer Igor Lukšić boravio u Brisele gdje se prvi put sastao sa najvećim evropskim zvaničnicima, predsjednicima Evropskog savjeta Hermanom van Rompuyem i Evropske komisije Jose Manuel Barrosom, te komesarom za proširenje Štefanom Fileom. Sva tri sagovornika novog crnogorskog premijera ukazali su da je za dalje napredovanje Crne Gore ka EU ključna primjena zakona.

09. mart

Evropski parlament o Crnoj Gori / Evropski parlament usvojio Rezoluciju o evropskim integracijama Crne Gore, prvu nakon dobijanja statusa kandidata, u kojoj se navodi da bi pregovore trebalo početi najkasnije nakon objavljivanja Izvještaja o napretku na jesen ove godine, ukoliko naša država ostvari očekivani napredak u približavanju evropskim standardima.

24. mart

Sudovi neće kažnjavati novinare zbog uvrede i klevete / Vlada utvrdila Prijedlog izmjena i dopuna Krivičnog zakonika kojima je predviđeno da mediji i novinari ne mogu više odgovarati za krivična djela klevete i uvrede, što je jedan od uslova EK za dobijanje datuma pregovora.

25. mart

File: Preko konkretnih rezultata postaće primjer region / Evropski komesar za proširenje Štefan File kazao da EK želi da u Crnoj Gori vidi konkretne rezultate primjene zakona koji se usvajaju. "Crna Gora ima velike šanse, ukoliko ispuni sve postavljene zadatke, da u ovoj godini otvoriti proces pregovora. Njen uspjeh u evropskim integracijama u ovoj godini bila bi odlična poruka svim zemljama regiona", kazao File u Brisele na sastanku sa predsjednikom Nacionalnog savjeta za evropske integracije Nebojom Medojevićem i njegovim zamjenikom Mevludinom Nuhodžićem.

25. mart

Buzek se nada datumu pregovora / Predsjednik EP Jirži Buzek poslije razgovora sa premijerom Igorom Lukšićem u Brisele izrazio nadu da će pregovori Crne Gore i EU o članstvu početi nakon objavljivanja Izvještaja o napretku za ovu godinu.

Obećanja treba ispuniti

Postizanje solidnih rezultata u oblastima depolitizacije javne uprave, jačanja nezavisnosti sudstva i efektivne borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala, što je ranije moguće, kasnije će značajno poravnati put Crne Gore u pregovorima i integraciji u EU.

Stefan Fule

Crna Gora je postigla značajan napredak u pravcu ispunjavanja kriterijuma članstva u EU. Politički konsenzus raste, a postignut je i priličan napredak u uspostavljanju pravnog i institucionalnog okvira. Crna Gora je, takođe, duboko posvećena regionalnoj saradnji, i pokazuje stabilan učinak u smislu strukturnih ekonomskih reformi i napretka u većini oblasti *acquis-a*. Odluka Evropskog savjeta da Crnoj Gori dodijeli status kandidata je znak uvažavanja dosadašnjih rezultata. Dalji konkretni rezultati su sada neophodni kako bi Crna Gora napravila sljedeći korak u evropskim integracijama.

Imao sam priliku da se susretjem sa novim premijerom Crne Gore Igorom Lukšićem. Njegova posvećenost procesu reformi i odlučnost da ispuni ključne zadatke postavljene od strane Komisije u Mišljenju o Crnoj Gori su ohrabrujući. Nakon javnih konsultacija sa civilnim društvom i razgovorom sa predstavnicima Komisije, Vlada je usvojila Akcioni plan za ispunjavanje prioriteta iz Mišljenja EK. Sada je neophodno usredsrediti se na primjenu i pokazati konkretnе rezultate. Osnovni prioriteti nabrojani u Mišljenju su značajni, ali su i realni ciljevi koji traže uključivanje i posvećenost svih aktera u Crnoj Gori. Prethodna proširenja su pokazala značaj ispunjavanja ključnih zadataka iz oblasti političkih kriterijuma, jednako kao iz drugih 23 pogлавlja, što je ranije moguće u procesu pristupanja.

U Crnoj Gori, postizanje solidnih rezultata u oblastima depolitizacije javne uprave, jačanja nezavisnosti sudstva i efektivne borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala što je ranije moguće u ovom procesu će kasnije značajno poravnati put Crne Gore u pregovo-

rima i integraciji u EU. Crna Gora mora da unaprijedi izborni okvir u skladu sa preporukama OEBS-a i Venecijanske komisije. Treba ojačati i kapacitete Skupštine, što je jedan od važnijih prioriteta kako za EK, tako i za Evropski parlament. Djelotvorno uvođenje evropskih standarda u oblasti ljudskih prava je od ogromnog značaja, posebno u pogledu slobode izražavanja i odnosa sa civilnim društvom. Dalji napori su neophodni kako bi se ojačala politika borbe protiv diskriminacije, prije svega na polju rodne ravnopravnosti i efektivne zaštite osjetljivih grupa. Potrebno je naći održiv način za rješavanje statusa raseljenih lica. Budućnost Crne Gore je u EU i tome treba pristupiti na odgovoran način.

Kredibilitet evropske politike proširenja je zasnovan na očekivanju da će zemlje u procesu proširenja ispoštovati uslove članstva u EU i da će EU ispoštovati obećanja data zemljama u procesu proširenja. U interesu je svih nas da osiguramo da je napredak Crne Gore ka članstvu u EU zasnovan na solidnim i konkretnim rezultatima. EK bi trebalo da objavi procjenu ovogodišnjeg učinka Crne Gore u oktobru 2011. Od Komisije se očekuje da preporuči otvaranje pregovora o članstvu sa Crnom Gorom samo ako se pokaže da je Crna Gora postigla zadovoljavajući nivo usklađenosti za kriterijumima proširenja, posebno u pogledu ispunjavanja sedam prioriteta zacrtanih u Mišljenju Komisije.

Izvodi iz govora Evropskog komesara za proširenje sa plenarne sjednice Evropskog parlamenta 8 marta 2011. u Strazburu

Koja rješnja bi trebao da sadrži novi Zakon o nevladinim organizacijama

Đavo je u detaljima

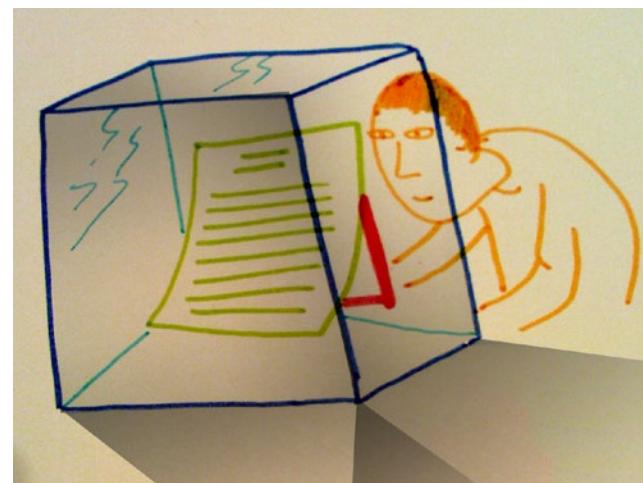
Milena Perović Korać

Formirana je Radna grupa za izradu novog zakona o NVO, a Ministarstvo unutrašnjih poslova, u čijoj je nadležnosti izrada prijedloga novog zakona, postavilo je na svom sajtu Načrt, kako bi se javnost o tom rješenju izjasnila do 14. aprila ove godine. Decenijska primjena aktuelnog zakona pokazala je da taj dokument ima dosta neodostataka, a neka od rješenja nijesu u skladu sa međunarodnim propisima i obavezama koje je Crna Gora preuzela. Tako se, recimo, sa međunarodnim propisima kosi obaveza da osnivači nevladine organizacije moraju imati prebivalište, boravište ili sjedište u Crnoj Gori. Taj član nije u skladu da Evropskom konvencijom o ljudskim pravima koja kaže da „ostvarivanje slobode udruživanja ne uslovjava bilo kakvim zahtjevom u pogledu nacionalnosti, državljanstva ili prebivališta“.

Formirana je Radna grupa za izradu novog zakona o NVO, a Ministarstvo unutrašnjih poslova, u čijoj je nadležnosti izrada Prijeđloga novog zakona, postavilo je na svom sajtu Načrt, kako bi se javnost o tom rješenju izjasnila do 14. aprila ove godine.

To je samo jedan od članova važećeg Zakona koji treba mijenjati zbog neusaglašenosti sa međunarodnim dokumentima. Tu je i odredba da nevladina organizacija mora imati status pravnog lica da bi djelovala, odnosno da se najprije mora upisati u registar. Novi zakon biće usaglašen sa međunarodnim dokumentima, najavljuje Veselin Vukčević, pomoćnik ministra unutrašnjih poslova i koordinator Radne grupe. „Biće potpuno drugačiji od sadašnjeg i u skladu sa najboljom evropskom praksom“, kaže on. „Civilno finansiranje nevladinih organizacija, kofinansiranje, regulisanje rada članstva, ali i druge stavke sadržane u sadašnjem zakonu, podleći će potpunim izmjenama, kako bi se napravio transparentan i prihvatljiv propis

uskladen sa zahtjevima EU“, navodi Vukčević. Iako je aktuelni zakon liberalan, što je konstatovala i Evropska komisija u svom Analitičkom izvještaju, u praksi su se NVO suočavale sa nizom problema. Posebno se govorilo o dvije vrste propusta – neadekvatnom rješenju finansiranja nevladinog sektora, kao i o nevoljama u vezi sa procedurom izbora predstavnika NVO sektora u različita tijela. Iz civilnog sektora često je upozoravano da je finansiranje iz javnih, odnosno državnih fondova nedovoljno i ne-transparentno. Osnovna zamjerka NVO na raspodjelu sredstava, odnosila se na nepostojanje jasnih kriterijuma i mehanizama čime se, kako su navodili, stvarao prostor za neodgovarajuću i neracionalnu raspodjelu novca. Takođe, upozoravano je da je procedura izbora predstavnika civilnog sektora u upravljačka tijela, poput izbora u Nacionalni savjet za evropske integracije, manjkava. Nije bilo kriterijuma za utvrđivanje koja NVO je „aktivna“ ili ne i koju oblast ta organizacija zaista pokriva. U Analitičkom izvještaju EK izdvojene su upravo te dvije teme kad je riječ o organizovanju civilnog sektora. Naime, u izvještaju se konstatiše: „Postupak za izbor predstavnika nevladinog sektora u Nacionalni savjet za evropske integracije treba unaprijediti, kao i transparentnost i praćenje finansiranja nevladinih organizacija iz budžeta i oslobođanje od plaćanja poreza“.

Pored najspornijih rješenja o finasiranju i učešću predstavnika NVO u upravljačkim tijelima, budući zakon bi morao da riješi i druga pitanja. To su sADBINA imovine NVO u slučaju prestanka njenog rada, obavljanje privrednih djelatnosti i zloupotreba tog prava, definisanje pojma nevladinih organizacija, udruženja i fondacija, definisanje prava i obaveza članstva u NVO, način vođenja evidencije o članstvu....

EK je upozorila i da je „finansijska pomoć države nevladnim organizacijama koje se bave socijalno ugroženim grupama često nedovoljna u poređenju sa socijalnim značajem njihovih aktivnosti“. Pojedine NVO koje najviše kritikuju, navodi se u izještaju, „bile su izložene političkom i administrativnom pritisku“. Da treba mijenjati odredbe o finansiranju nevladinih organizacija navodi se i u dokumentu „Analiza propisa relevantnih za rad nevladinih organizacija“. Taj su dokument izradili predstavnici Vlade u partnerstvu sa Centrom za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO), Organizacijom za evropsku bezbjednost i saradnju (OEBS) i Kancelrijom TACSO projekta u Podgorici. U Analizi se kao odredbe koje bi trebalo razmotriti i izmijeniti u budućem zakonu navode i pitanje sADBINA imovine NVO u slučaju prestanka njenog rada, obavljanje privrednih djelatnosti i zloupotreba tog prava, definisanje pojma nevladinih organizacija, udruženja i fondacija, definisanje prava i obave-

za članstva u nevladnim udruženjima, način vođenja evidencije o članstvu... Nacrt koji je Ministarstvo unutrašnjih poslova ponudilo na javnu raspravu poboljšaće situaciju kada je riječ o finansiranju NVO, ali neke stvari ostaju da se preciznije odrede. Stevo Muk, član Radne grupe za izradu novog zakona, i saradnik na projektu Tehničke podrške organizacijama civilnog društva (TASCO) kaže: „Utvrđene su ključne alternativne opcije u pogledu finansiranja iz javnih fondova. Važno je što su transparentnost u svim fazama postupka finansiranja, i objektivizacija kriterijuma istaknuti snažnije nego što je to do sada bilo. Takođe, propisane su odredbe kojima se spriječava sukob interesa članova komisija za finansiranje projekata NVO.“ On objašnjava da je važna novina Nacrt - mogućnost institucionalnog finansiranja nevladinih organizacija, što, smatra „vodi snažnijoj održivosti nevladinih organizacija koje djeluju u javnom interesu“. Suštinski napredak napravljen je i proširenjem definicije javnog interesa, smatra Muk, jer, kako navodi „novi Nacrt uključuje značajan broj oblasti rada nevladinih organizacija“. Nacrt je neka rješenja zadržao. Jedno od takvih je i mogućnost da NVO obavljaju neposrednu privrednu djelatnost do visine od 4.000 EUR, ili 20% ukupnih godišnjih prihoda. „To je u skladu sa međunarodnom praksom i pogoduje organizacijama koje najveći dio svojih prihoda ostvaruju iz redovnih, uobičajenih izvora finansiranja“, kaže Muk. I u Centru za građansko

Maloljetnici kao osnivači NVO

Da Nacrt zakona o NVO ostaje liberalan, kako je aktuelni zakon okarakterisan i od strane EK, pokazuje odredba koja predviđa da maloljetno lice sa navršenih 14 godina može biti osnivač udruženja. Iako Ustav Crne Gore garantuje uživanje prava i sloboda djetetu „primjereno njegovom uzrastu i zrelosti“, pravo maloljetnih lica da osnuju nevladinu organizaciju u skladu sa pravilima o ograničenoj poslovnoj sposobnosti koja su na snazi u Crnoj Gori nije predviđeno važećim Zakonom. Praksa zemalja okruženja je da maloljetnik može osnovati NVO, uz saglasnost zakonskog zastupnika. „U svijetlu najnovijih dešavanja u našim školama i povećanja maloljetničke delikvencije i vršnjačkog nasilja, čini se da to rješenje može biti osnov da se neke potrebe - nezadovoljstvo položajem u društvu i htjenja - artikulišu kroz organizacioni i institucionalni okvir nevladinog udruženja, gdje se predviđa puni značaj i doprinos maloljetnika kroz ulogu osnivača“, komentariše taj član Daliborka Uljarević, direktorka CGO.

obrazovanje (CGO) smatraju da je ponuđeni Nacrt uglavnom dobar. Daliborka Uljarević, izvršna direktorica CGO-a kaže: „Zakonopisac je prepoznao potrebu budžetskog finansiranja i stvaranja pretpostavki za održivost sektora na duži rok“. Ona, međutim, naglašava da taj proces mora biti strogo uređen i kontrolisan, jer cijeni da „ako ne bude istinski uređen, može služiti za ozbiljnu diskreditaciju samog nevladiniog sektora“. CGO će, kaže ona, u tom pravcu predložiti određena unaprijeđenja Nacrta: „Recimo, mora se propisati precizna forma ugovora koji će se sklapati između Komisije i NVO kojoj je odobren projekat. Važno je uspostaviti i obavezu objavljivanja svih ugovora i izveštaja o realizaciji. Javnost je najbolji garant adekvatne kontrole“. U toj organizaciji smatraju i da se „odredbe koje tretiraju eventualnu i ograničenu privrednu djelatnost nevladinih organizacija moraju dodatno precizirati i djelotvorne kažniti kad za to postoji osnov. Ako je neko bitno izašao iz dozvoljenog zakonskog okvira bavljenja privrednom djelatnošću, bavljenje istom treba mu zabraniti na određeni rok. Takva mjera bi svakako bila u funkciji zaštite digniteta sektora i stvaranja jasnih i čistih odnosa u samom sektoru.“ Nacrt je uredio i pitanje imovine nevladinih organizacija i predvidio da NVO može koristiti imovinu jedino za ostvarivanje njenih

statutarnih ciljeva, te da je ne može raspodjeljivati osnivačima, članovima, zapošljenima ili sa njima povezanim licima u skladu sa propisima kojima se uređuje sprječavanje konflikta interesa. Ukinuta je i obaveze formiranja upravnih odbora na šta je nedavno upozoravao **Branislav Radulović**, potpredsjednik Udruženja pravnika Crne Gore. Radulović je ukazao da je nerijetko „nevladina organizacija - jedan čovjek“ i da otuda obaveza formiranja upravnih odbora dovodi do stvaranja fiktivnih tijela. On je, takođe, govoreći o nedostacima procedure izbora predstavnika nevladinog sektora u različita tijela, ocijenio da je Zakon moguće poboljšati po uzoru na slovenački model - uvođenjem kategorizacije, shodno prirodi aktivnosti kojom se NVO bavi, a da se pri tom ni najmanje ne dovede u pitanje liberalan tretman osnivanja NVO. „Upravo zbog nedostatka jasnijih kriterijuma, određenja orientacije (djelatnosti) organizacija civilnog društva, izuzetno je teško između nekoliko hiljada NVO (5.394) i fondacija (169) utvrditi koje su zaista reprezentativni predstavnici civilnog društva u brojnim tijelima gdje NVO po zakonu delegiraju svoje predstavnike. Pri tom, poseban problem predstavlja pitanje koje su NVO odista aktivne, a koje su „fiktivne“, objašnjavao je on. Hoće li predlozi biti prihvaćeni, tek će se vidjeti. Sljedeća faza je javna rasprava tokom koje bi trebalo odlučiti između nekih od alternativnih rješenja koje Nacrt nudi - poput onog koje predlaže da najmanje tri osobe (umjesto dosadašnjih pet) mogu osnovati NVO. Ali i razmislići o svim detaljima članova koji će uređivati finansiranje nevladinih organizacija i izbor njihovih predstavnika u upravljačka tijela. „Strateški je važno da se za dalju fazu razvoja sektora obezbijede čvršće garancije unutrašnje demokratije i odgovornosti u NVO, a da se s druge strane ne ugrozi njihova sloboda i autonomija“, upozorava Muk. Da nije dovoljno da zakon bude ocijenjen kao liberalan i dobar već se pokazalo. Đavo je u detaljima.

Da li popis stanovništa pokazuje
koliko je Crna Gora daleko od evropskih vrijednosti

Partija iznad svega

Nedeljko Rudović

Iako je dolazak novog premijera i nekoliko ministara nagovještavao mogućnost dozirane promjene sistema upravljanja državom, Crna Gora je ostala zarobljenik partija na vlasti koje čine Vladu, koja i dalje jedno priča, a drugo radi. Savladali su retoriku koja lijepo zvuči Briselu i ostalim evropskim centrima, ne štede obećanja o evropskoj perspektivi, uvjerili su Jirži Buzeka i ostale evropske zvaničnike da će stvarno mijenjati Crnu Goru, a onda, na tajnim sastancima iza zatvorenih vrata, postave partitske funkcionere za instruktore i popisivače. Dok, s jedne strane, obećavaju depolitizaciju pravosuđa i državnog aparata, što je jedan od uslova za početak pregovora sa EU, istovremeno sprovode nabrutalnije partitske interese, narušavajući tako osnovni ustavni princip o jednakosti građana. Koliko je Crna Gora daleko od Evrope pokazala je i opozicija, pošto su i dvije najjače opozicione stranke, zajedno sa DPS-om i SDP-om, učestvovali u prekravanju spiskova popisivača, onemogućavajući građane Crne Gore bez zapošljenja da zarade nekoliko stotina eura. Jedini način da uđu na spisak popisivača ili instruktora mahom je bio članstvo u vladajućim ili dvjema opozicionim partijama. Ne da su samo blokirani nezapošljeni koji nemaju partitske knjižice, nego se partije nijesu libile da angažuju svoje funkcionere u opština. Tako se među 12 izabranih instruktora za popis u ulcinjskoj opštini nalazi ime **Nailja Drage**, odbornika Force u lokalnom parlamentu i bivšeg direktora Osnovne škole "Bedri Elezaga" u Vladimиру. Ulcinj nije izuzetak kada je riječ o učešću odbornika u popisnim komisijama među instrukturima. Dok je u Herceg Novom, skoro polovina od 24 instruktora zapošljena u lokalnoj samoupravi, u Kotoru su među popisivačima i dva odbornika - **Dragiša Borović** iz SNP-a i **Dragan Vulović** iz DPS-a. Među instrukturima u Herceg Novom je i sekretar Skupštine opštine **Milan Benderić** član SNP-a, dva odbornika te partije **Vesna Samardžić** i **Nebojša Vasić**, kao i šefica građanskog biroa **Andelija Barović**, dok je u Danilovgradu, pored ostalih zapošljenih u lokalnoj upravi na listi instruktora i potpred-

sjednik opštine **Vidoje Pavićević** (SDP). Četiri najjače partije - DPS, SDP, SNP i Nova, postigle su neformalan dogovor da popisivači mahom budu njihovi aktivisti, s tim što ih je, shodno izbornom rezultatu, oko dvije trećine iz DPS-a i SDP-a. Nije cilj samo da nagrade aktiviste honorarom, nego i da oni, suptilno ili otvoreno, utiču na građane kako da se izjasne, pošto je DPS-u i SDP-u cilj da bude što više Crnogoraca, a SNP-u i Novoj što više Srba. Za sada se pokajao samo Pavićević – odlučio je da svoje mjesto ustupi durgima, a zvanično objašnjenje mu je bilo da nema vremena za popis. Suštinski, Pavićević i društvo su samo brutalno sproveli ono što bez imalo stida sporovde njihovi šefovi u Podgorici. Uprava za kadrove i navodna selekcija je samo paravan i forma za zapošljavanje podobnih, a ne najboljih. Posljedica te prakse je zarobljeno društvo koje funkcioniše na strahu i poltronstvu, što dovodi do ključnog pitanja – da li u Crnoj Gori ima slobode i demokratije ili su institucije i proklamacije forma iza koje se krije vješto zamaskirana diktatura.

Šef regionalne kancelarije Friedrich Ebert Fondacije Michael Ehrke Privreda Crne Gore krupna prepreka članstvu u EU

Najvažnija prepreka na crnogorskom putu ka članstvu i ka uspješnom članstvu nakon pristupanja, osim već u izvještajima Evropske komisije pomenutih borbe protiv korupcije i kriminala, je crnogorska privreda, ocijenio je u razgovoru za Evropski puls šef regionalne kancelarije Friedrich Ebert fondacije (FES), Micheal Ehrke.

“To važi za sve zemlje u regionu – one jednostavno nijesu konkurentne na međunarodnom tržištu, imaju ogromne deficitne trgovinskog bilansa i nijesu u stanju da pokriju

U Crnoj Gori se, uglavnom, ističe turizam kao magični štapić koji će spasiti privredu zemlje. Turizam može da pomogne, ali na duži rok nijedna zemlje ne može da živi samo od turizma.

uvoz izvozom. U pozadini svega toga je proces dubinske de-industrializacije koji je počeo krajem 80-tih godina i nastavljen u godinama relativno brzog rasta u periodu 2000-2007”, rekao je Erke.

U Crnoj Gori se, dodao je on, uglavnom ističe turizam kao magični štapić koji će spasiti privredu zemlje.

“Turizam može da pomogne, ali na duži rok nijedna zemlje ne može da živi samo od turizma”, upozorio je Erke.

» Kakve su, prema Vašem mišljenju, šanse da Crna Gora na jesen dobije datum pregovora sa EU?

Ne želim da nagađam tačan datum početka pregovora. Radije bih naglasio da se ne treba previše usredsrediti na pregovore. To neće biti pregovori u pravom smislu riječi. Jedina stvar o kojoj se uopšte može pregovarati je rok za primjenu određenih elemenata evropske pravne tekovine.

Ja bih preporučio da se koncentrišete na neophodne stvarne reforme prije, za vrijeme,

i nakon pregovora – pa čak i nakon konačnog pristupanja Uniji.

» Kako ocjenjujete civilno društvo i njegove aktivnosti u Crnoj Gori?

Rekao bih da su utisci pomiješani. Sa jedne strane, crnogorsko društvo još uvijek ne pokazuje znake jasnog razdvajanja autonomnih društvenih sfera – politike, porodice, privrede – koje karakteriše moderna društva. Samim tim je i civilno društvo kao autonomna sfera prilično slabo.

Sa druge strane, građanske grupe koje sebe vide kao dio civilnog društva često preuzimaju zadatke koje u drugim uslovima izvršava država. U tom smislu, civilno društvo je relativno jako.

Gradjanske grupe koje sebe vide kao dio civilnog društva često preuzimaju zadatke koje u drugim uslovima izvršava država. U tom smislu, civilno društvo u Crnoj Gori je relativno jako.

» *Koji su, prema Vašem mišljenju, najznačajniji izazovi sa kojima se suočavaju nevladine organizacije i mediji u regionu?*

Najveći izazov za civilno društvo u ovom regionu je da pomiri zemlje koje su prije 15 godina ratovalе, da pokrene proces suočavanja sa prošlošću i spriječi nasilne konflikte u budućnosti.

» *Crna Gora je prema Ustavu, ekološka i država socijalne pravde. Da li se slažete sa ocjenama koje se čuju u domaćoj javnosti da je realnost daleko od toga?*

Na prvi pogled to se čini retoričkim pitanjem. Crna Gora je "ekološka država" samo utočište što pri ulasku u zemlju morate da platite "ekološku" vinjetu. Stanje u kojem se danas nalazi Skadarsko jezero, zagađenje od strane

Kombinata aluminijuma i devastacija obale nekontrolisanom izgradnjom ne stvaraju baš sliku visoko razvijene ekološke svijesti.

S druge strane, socijalni i ekološki principi definisani Ustavom mogu biti efikasno i mirno oruđe u rukama demokratskih snaga i civilnog društva. Na taj način Ustav daje dodatnu legitimaciju njihovim socijalnim i ekonomskim zahtjevima.

» *Da li bi u kratkim crtama predstavili projekte Friedrich Ebert Fondacija u Crnoj Gori?*

U Crnoj Gori, Friedrich Ebert Fondacija se koncentriše na tri glavne aktivnosti. Najprije, političko obrazovanje u smislu motivacije i kvalifikacija za političku aktivaciju građana na kojoj se zasniva demokratija.

Drugo, želimo da osposobimo građane Crne Gore za uspješno članstvo u EU. To ne podrazumijeva samo državne službenike, eksperte i političare već i obične građane.

Konačno, želimo da podržimo sindikate u Crnoj Gori u njihovoj borbi da zaštite interese zaposlenih.

V. Žugić

CIVILNO DRUŠTVO NAJAVAŽNIJA LINIJA ODBRANE PROTIV AUTORITARNIH REŽIMA

» *Možete li uporediti "snagu" civilnog društva u Crnoj Gori sa civilnim sektorom u susjednim državama?*

Ne vidim neke velike razlike između snage i aktivnosti civilnog društva u Crnoj Gori u poređenju sa Srbijom ili Bosnom. Organizacije civilnog društva u svim bivšim jugoslovenskim republikama dijele dvije karakteristike: ratnu prošlost i – kao jednu od posljedica – prisustvo stranih donatora kao bitnog izvora finansija. U inostranstvu se na civilno društvo u bivšim jugoslovenskim zemljama gleda kao na najvažniju liniju odbrane protiv ratova i autoritarnih režima. Prema tome, organizacije civilnog društva u ovim zemljama su pomognute iz inostranstva, uključujući i finansijsku pomoć (količina razvojne pomoći u Crnoj Gori po glavi stanovnika je možda najviša u svijetu). Ironija je to što ovakav sistem u nekim slučajevima podriva najosnovnije principe civilnog društva, to jest volonterski, neplaćeni rad aktivista i finansiranje organizacija civilnog društva kroz članarine aktivnih članova.

» *Što je fokus projekata FES-a u Crnoj Gori?*

U Crnoj Gori, fondacija Friedrich Ebert se koncentriše na tri glavne aktivnosti: prvo, političko obrazovanje u smislu motiviranja i kvalifikovanja za političku participaciju od koje demokratija i zavisi. Drugo, mi želimo da pomognemo građanima Crne Gore da njihovo članstvo u EU bude uspješno. Taj proces ne uključuje samo državne službenika, stručnjake i političare, već i "normalne" građane. Treće, želimo da podržimo crnogorske sindikalne organizacije u njihovoj borbi za zaštitu radničkih interesa.

Nesreća u Japanu izazvala veliku zabrinutost u EU u kojoj je aktivno čak 143 nuklearna reaktora

Strah od pečurke u Evropi

Kvarovi sistema za hlađenje u tri od šest reaktora nuklerane elektrane Fukušima izazvani katastrofalnim zemljotresom i cunamijem u Japanu potakli su veliku zabrinutost u Evropskoj uniji u kojoj je aktivno 143 čak reaktora.

Nuklearne reaktore ima 14 članica - Francuska (58), Britanija (19), Njemačka (17), Švedska (10), Španija (8), Belgija (7), Češka (6), Mađarska, Slovačka i Finska (po 4), Bugarska i Rumunija (po 2), Holandija i Slovenija (po 1). Italija i Poljska planiraju izgradnju elektrana, ali nakon nesreće u Japanu očekuju razmatranje situacije u EU i moguće promjene standarda prije nego što donese odluke u tom pravcu. Od zemalja zapadnog Balkana, nuklearnu energiju koristi Hrvatska iz elektrane Krško kojom upravlja zajedno sa Slovenijom. U Srbiji je na snazi moratorijum na izgradnju nuklearki i učešće u nuklearnim projektima do 2015. Takođe moratorijum je uveden u mnogim zemljama nakon nuklearne nesreće u Černobilu 1986.

U Evropskoj uniji aktivna su čak 143 nuklearna reaktora. Nuklearne reaktore ima 14 članica - Francuska (58), Britanija (19), Njemačka (17), Švedska (10). Od zemalja zapadnog Balkana, nuklearnu energiju koristi samo Hrvatska i to iz elektrane Krško kojom upravlja zajedno sa Slovenijom.

Uprkos tome, srpski zvaničnici najavljuju mogućnost učešća Srbije u izgradnji nove nuklearke Belene u Bugarskoj. To je projekat iz kojeg se povukao njemački RWE, a Hrvatska je odbila poziv da učestvuje. Izgradnja nuklearke Belene prвobitno je započeta 1981, ali je obustavljena 10 godina kasnije zbog problema sa finansiranjem, a radovi su obnovljeni u jesen 2008. Izgradnja nuklearke na sjeveru Bugarske, pored Dunava, ugovoren je sa ruskom kompanijom Atomstrojeksport. Bugarska traži strateškog investitora za realizaciju projekta nakon što se njemačka kompanija RVE (RWE) u jesen 2009. povukla iz projekta. U međuvremenu je Hrvatska, kojoj je poziv takođe upućen, saopštila da nije zainteresovana za izgradnju nuklearke. Ta nuklearka bi trebalo da nadoknadi smanjenje kapaciteta za proizvodnju struje u Bugarskoj nastalo prijevremenim gašenjem reaktora u nuklearki Kozloduj.

Prema Strategiji energetskog razvoja Hrvatske, odluka o izgradnji nuklearne elektrane očekuje se najkasnije 2012, a energija atoma trebalo bi Hrvatskoj da pomogne da smanji zagađenje ugljen-dioksidom i smanji zavisnost od uvoza, navodi se u tom dokumentu. U Albaniji se spekulise o mogućnosti izgradnje nuklearne elektrane u zajedničkom projektu sa Italijom. Ta nuklearka bi, prema navodima albanskih medija, bila u neposrednoj blizini granice sa Crnom Gorom, čiji zvaničnici za sada daju umirujuće izjave.

Nakon razornog zemljotresa i cunamija u Japanu, austrijski ministar za zaštitu životne sredine Nikolaus Berlakovich zatražio je na ministarskom sastanku u Briselu da se ispita bezbjednost nuklearnih centrala u Evropi. On smatra da je potrebno uraditi testove izdržljivosti nuklearnih elektrana u Evropi.

"Da li su otporne na zemljotrese? Kako funkcionišu njihovi sistemi za hlađenje reaktora? Sve to je potrebno kako bi se umirilo stanovništvo koje je zabrinuto zbog situacije u Japanu", dodao je on obrazlažući svoj zahtjev, koji je iznio i u nedelju.

Austrijske vlasti, koje se oštro protive nuklearnim elektranama, kritikovale su krajem 2009. odluku susjedne Njemačke da produži rad 17 nuklearnih reaktora u zemlji, dok austrijski ekolozi stalno zahtijevaju zatvaranje centrala u Sloveniji i Slovačkoj koje se graniče sa Austrijom.

Austrijske vlasti, koje se oštro protive nuklearnim elektranama kritikovale su krajem 2009. odluku susjedne Njemačke da produži rad 17 nuklearnih reaktora u zemlji, dok austrijski ekolozi stalno zahtijevaju zatvaranje centrala u Sloveniji i Slovačkoj koje se graniče sa Austrijom.

Mađarska koja predsedava Evropskom unijom hladno je dočekala taj zahtjev, odbijajući da organizuje raspravu o toj temi na sastanku ministara ekologije. "Čini mi se da Savjet za zaštitu životne okoline (koji čine ministri EU zaduženi za ekologiju) nije odgovarajuće mjesto gdje bi se diskutovalo o toj temi", izjavio je mađarski ministar za ruralni razvoj Sandor Fazekas. Italijanska ministarka ekologije Stefania Prestigiacomo kazala je da je situacija izazvala brigu i u Italiji koja planira da ponovo pokrene nuklearni program, koji je okončan 1987. nakon katastrofe u Černobilu. Sličan stav je i u Poljskoj, koja, kako je najavio njen minis-

tar ekologije, neće donositi nikakve odluke dok ne dobije dodatne informacije.

Ipak, čini se da su se posljedice nesreće u Japanu najviše prelije na njemačko tlo gdje su birači kaznili saveznu kancelarku i šeficu Hrišćansko-demokratske unije (CDU) Angelu Merkel i ministara inostranih poslova, šefa stranke Liberala Gida Westerwelle zbog njihovog upornog zalaganja da se produži rok trajanja jednog broja nuklearnih elektrana. CDU i liberalima na izborima u Baden-Virtembergu, pokrajinji koja je decenijama pod vlašću demohrišćana, nije pomogla ni odluka Vlade u posljednjem momentu da proglaši tromjesečni moratorijum na odluku o produženju vijeka trajanja njemačkih nuklearnih centrala, i vlast u toj najrazvijenijoj njemačkoj pokrajnji preuzele su Zeleni. Analitičari su jedinstveni u ocjeni da rezultat izbora vjerovatno ne bi bio ovakav da nije bilo razornog zemljotresa u Japanu i katastrofe u nuklearnoj elektrani Fukušima.

Švajcarska, koja nije članica EU, preduzela je konkretne korake i obustavila obnovu elektrana čekajući eventualne striktnije bezbjednosne standarde. Van Europe, Indija je najavila provjeru bezbjednosti svih centrala.

Prema standardima Međunarodne agencije za atomsku energiju, za postizanje bezbjednosti u slučaju zemljotresa prilikom izgradnje nuklearki se koriste dvije reference - nivo 1, odnosno zemljotres za koji je moguće da će se dogoditi, i koji podrazumijeva da nuklearka nastavi sa radom. Nivo 2 obično podrazumijeva zemljotres od 6,5 stepeni ispod reaktora i za taj slučaj neophodno je omogućiti bezbjedno isključivanje nuklearke uz izbacivanje toplote i zadržavanje radioaktivnosti. Plan za hitne slučajeve se radi za svaku nuklearku posebno.

V.Z. i Euroactiv

Kome je svanula „Odisejeva zora“

Brano Mandić

Opet se Crna Gora našla na prokletoj razmediji Istoka i Zapada, a vijesti iz svijeta u prajm tajmu. Sile svjetlosti i tame, tamo u Libiji, nisu daleko. Jašta, zinuli jesmo i pratimo situaciju, srečni, zadovoljni, Gadafijevim stajlingom i javnim nastupom vođe koji se ne gadi obraćanja globusu preko televizije Pink. Vrlo je interesantno pratiti internet komentare koji se svode na bezuslovnu podršku pukovniku Gadafiju. Preliva se lijepo preko fejsbuka i prijeti da pređe u mini histeriju.

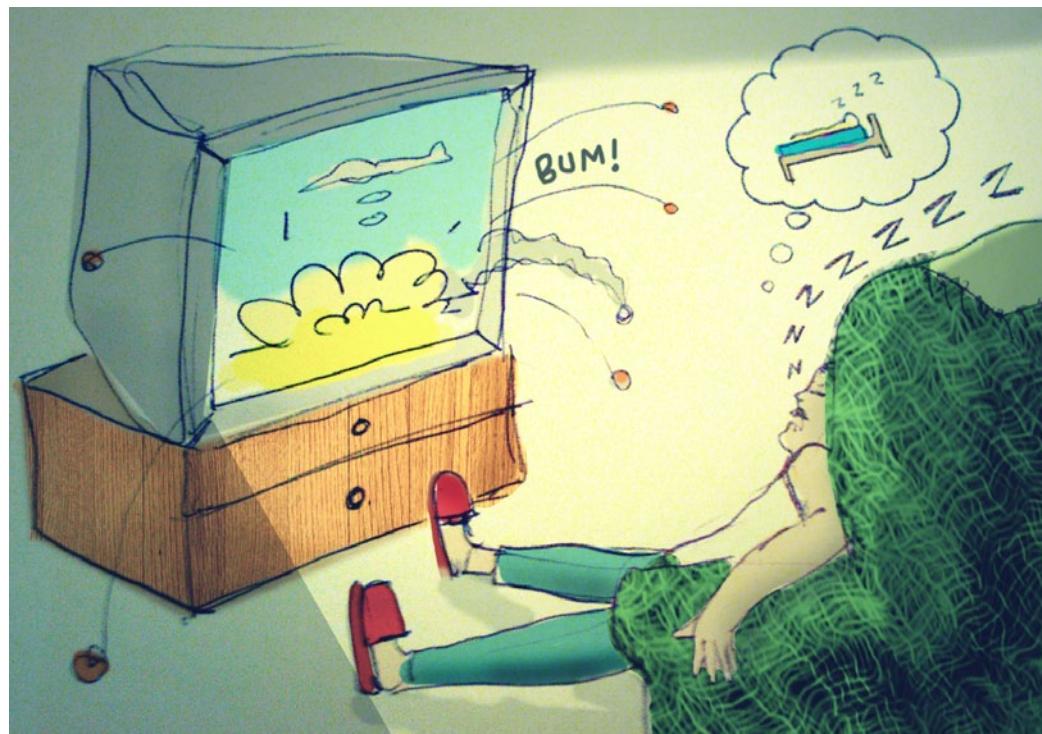
Nije zamjeriti građanima Crne Gore, Gadafi je, možda, posljednji primjerak vođe sa hladnoračunskom aurom. Prilično je stond i kul, ladno bi mogao da zamijeni Keith Richardsa i oduva sve protivnike sred bilo kakvog rijalitija. Izgleda

Bilo bi interesanto ispitati da li je procenat podrške ulaska u NATO opao otkada je počela akcija Odisejeve zora. Ukoliko jeste, onda je to signal da neko u ovoj političkoj eliti mora početi da se ozbiljno pozabavi proučavanjem i tumačenjem spoljnopolitičkih prioriteta i problema

čovjek egzotično i priča uglavnom o nebeskoj pravdi, fašizmu, što je odličan odabir tema za jednog diktatora.

Kakva je njegova politika niti nas interesuje, niti želi da zna građanin, jedino je važno da su Amerikanci protiv, naši stari krvnici, pa ćemo mi biti za pukovnika i do jednoga dići glas da Alah čuje vapaj sabraće. Dosta je bilo ukravačenih licemjera iz Brisela, i njihove kas-trirane demagogije, imao se pukovnik rašta i roditi. Nekako je u isto vrijeme u Srbiju došao drug Putin, pa Crvena Zvezda remizirala sa Zenitom i tamo isto euforija na nivou i svaki način podrške velikom prijatelju. E, to je diskurs: kafansko mudrovanje i malo interneta, pa kad se pomiješa, dobiješ čisti kristal mudrosti.

Ono što je više nego očigledno, stari prijatelj naših naroda i narodnosti uspio je da homogenizuje tradicionalnu mržnju prema zapadnom oružju, a bogami i odijum prema politici zacrtane trase u NATO. Taman se Vlada džilitlnula po pitanju kampanje, NATO se sve više reklamira kao jedna normalna politička organizacija i desi nam se ovaj prokleti rat, da

se prost ali mudar narod identificuje sa **Daviddom** a protiv **Golijata** i sjeti kako je bilo prije 12 godina kada su mete bile oko nas. Vrlo nezgodna situacija, posebno što u Crnoj Gori gotovo da nema osobe koja bi kompetentno razložila jedan ratni zaplet i objasnila o čemu se zapravo u Libiji radi. Rat na drugom kraju svijeta tako postaje idealna matrica za svakojaka iživljavanja, u prvom redu politički kovjitez. Biti za Gadafija, znači biti obespravljeni rodoljub na selu, ili antiglobalista, ukoliko si urbana varijanta. Ako ima onih koji podržavaju zapadne avione, a malo ih je, u grču su i kvislinškoj tremi, jer taj isti zapad nije baš uspio da nam objasni detalje svoje nakane, odnosno plan šta bi kada i ako zbace pukovnika.

U svakom slučaju, bilo bi interesanto ispitati da li je procenat podrške ulaska u NATO opao otkada je počela akcija Odisejeve zora. Ukoliko jeste, onda je to signal da neko u ovoj političkoj eliti mora početi da se ozbiljno pozabavi

Crkva je odavno legitimisala svoje vojne opservacije a činjenica da nije dan pop nije odgovarao za huškanje i zločin, govori da oni na taj svoj politički nastup imaju pravo, jer im ga mi na Balkanu dajemo svaki put kada glasamo za ovakve političke elite.

proučavanjem i tumačenjem spoljnopolitičkih prioriteta i problema. Za sada nijedna partija nema stručnjaka za Bliski Istok, ili doktoranta na temu skandinavskog tipa socijaldemokratije. Libijski slučaj koji itekako pali narodne mase pokazao je da i na tom polju postoji mogućnost političkog profita i šansa za efektan nastup. Ali, umjesto toga, podmladci nečega što zovemo opozicione partije organizovali su se u anti-NATO kružok koji je bogami već imao prvi javni nastup na televiziji.

Ono što me oborilo s nogu, po ko zna koji put, jeste nastup jednog popa, i to ne običnog nego uvijek aktuelnog paroha podgoričkog oca **Velibora Džomić**. Otac Džomić se očinski zamislio nad žrtvama u Avganistanu i pravo u brk kamermanima crnogorskih televizija sasuo

mudrosti o novom svjetskom poretku i ulozi pravoslavne Crne Gore u tom jadu i čemenu koji guta malu djecu. Srpska pravoslavna crkva se direktno umiješala u politiku, ali ovoga puta nije odmah počela halabuka, jer se vjerovatno NATO doživljava kao spoljnopolitičko pitanje i niko nije pomenuo **Sekulu Drževića** pa je pitanje je li to uopšte politika, ili jedan obrazovan pop koji ima viška slobodnog vremena i naklonost prema govornici. Da jedan sveštenik uđe u kampanju protiv NATO, da se jedna crkva toliko zanese, to je postalo normalno i malo reakcija očekujemo. Crkva je odavno legitimisala svoje vojne opservacije, a činjenica da nijedan pop nije odgovarao za huškanje i zločin, govori da oni na taj svoj politički nastup imaju pravo, jer im ga mi na Balkanu dajemo svaki put kada glasamo za ovakve političke elite. Sada je očigledno **Amfilohije** pribjegao starom režiserskom triku širenja kadra. Preskočiće pedave temice naših komšijskih krvoprolaća i biti bliži univerzalnoj istini tako što će se upustiti u jednu globalnu temu, vrlo prijemčivu svakakvim apstakcijama i omitovljavanju, budući građani pojma imaju o napadu na Libiju, taman koliko i o Kosovskom boju. Neka nam je, dakle, sa srećom novi mirotočivi diskurs sveštenstva pravoslavne crkve koji su našli za shodno da podrže borbu vođe jedne islamske džamahirije i tako dokažu da je bog jedan i jedinstven kao nekad jedinstveni DPS.

Veliki neizdrž me uhvati kad pomislim da će ljudi u mantijama voditi neku kampanju, protiv NATO, koji mi je potpuno izlišan uz životu i malo interesantan, pa kao građanin očekujem neku suvislu informaciju više, kako bih se opredijelio za ili protiv. Ovako biću sigurno na jednoj strani, jer sa sveštenicima političarima nikad biti neću na istoj.

Eto, tako se valjda postaje izdajicom svoga roda i plaćenikom velikih svjetskih sila i njihovih tajnih kuhinja. Nemaš drugo rješenje. Baš kao ni Crna Gora, što bi rekli oni svatovi koji nam ispiraju mozak pričinama kako je NATO vjesnik kulture i entertejmenta, diplomatska školica pa tek onda vojna sila. Pa se ti, u svemu snađi...

Što piše u rezoluciji Evropskog parlamenta o procesu evropskih integracija Crne Gore

Nada iz poslaničkih klupa

Na sjednici 9. marta 2011, Evropski parlament (EP) je usvojio Rezoluciju o procesu evropskih integracija Crne Gore, u kojoj je pozdravio odluku Evropskog savjeta da Crnoj Gori dodijeli status kandidata i naglasio da se nada da će pregovori o pristupanju biti otvoreni već nakon sljedećeg izvještaja Evropske komisije o napretku zemlje za 2011.

EP je izrazio zadovoljstvo činjenicom da će pravni i ustavni okvir u Crnoj Gori ubrzo biti zaokružen, ali i upozorio da je rok za harmonizaciju zakonodavstva sa Ustavom produžen već četvrti put, i pozvao vlasti da hitno usvoje preostalo zakonodavstvo, uključujući amandmane na izborne zakone, u skladu sa preporukama OEBS-a i Venecijanske komisije, kao i da unaprijede mehanizam za procesuiranje žalbi vezanih za izborni proces od strane Izborne komisije i sudova.

U Rezoluciji se, takođe, ističe neophodnost što hitnijeg jačanja kapaciteta Skupštine u pogledu provjere usklađenosti Vladinih prijedloga zakona sa *acquis-om* i apeluje na EK da Skupštini pruži svu potrebnu tehničku pomoć, a na vlasti da ovaj proces učine transparentnijim i javnim.

Evropski parlamentarci su upozorili na teškoće u primjeni Zakona o slobodnom pristupu informacijama, posebno u vezi sa dokumentima koji bi mogli razotkriti korupciju u oblasti privatizacije i javnih nabavki, i zatražili od crnogorskih vlasti da se uzdrže od pritisaka na nevladine organizacije i uopšte predstavnike civilnog društva koji istražuju slučajevе korupcije

EP je podvukao značaj vladavine prava za razvoj zemlje i kredibilitet javnih institucija u očima građana, pozivajući vlasti da uzmu u obzir značaj učešća javnosti u pripremi novih zakona, kao i u njihovoј primjeni. Parlament je zatražio od crnogorskih vlasti da posvete više

pažnje primjeni antikorupcijskog zakonodavstva, ali i da unesu izmjene u zakonski okvir za finansiranje političkih partija i izbornih kampanja kako bi se osigurala nezavisna kontrola i transparentnost mehanizama finansiranja.

U Rezoluciji se traži i preuzimanje odlučnih koraka ka iskorijenjivanju sukoba interesa u javnoj upravi, kao i izmjene zakon koji dozvoljava članovima Skupštine i drugim izabranim predstavnicima da budu članovi upravnih i nadzornih odbora. Evropski parlamentarci su upozorili na teškoće u primjeni zakona o slobodnom pristupu informacijama, posebno u vezi sa dokumentima koji bi mogli razotkriti korupciju u oblasti privatizacije i javnih nabavki, i zatražio od vlasti da olakšaju pristup relevantnim podacima, kao i da se uzdrže od pritisaka na nevladine organizacije i uopšte predstavnike civilnog društva koji istražuju slučajevе korupcije i igraju ulogu čuvara javnog interesa. Uz ostale primjedbe o stanju u Crnoj Gori u pogledu vladavine prava, EP je ponovio upozorenja Komisije i Savjeta da su organizovani kriminal, prije svega pranje novca i ilegalna trgovina, i dalje ozbiljan problem i da uprkos napretku u reformama javne uprave administracija i dalje pati od nedovoljnih resursa i pretjerane politizacije.

U Rezoluciji se posebno pozdravlja usvajanje Zakona o diskriminaciji u zapošljavanju i pristupu javnim servisima, ali naglašava da je za-

kon i dalje nepotpun, kao i da se u praksi pripadnici osjetljivih grupa poput Roma, Aškalija i Egipćana i osoba sa invaliditetom i dalje suočavaju sa diskriminacijom i da je diskriminacija na osnovu roda i seksualne orijentacije

EP je zabrinut zbog činjenice da su žene i dalje nedovoljno zastupljene među donosiocima odluka i na vodećim funkcijama i poziva vlasti u Crnoj Gori da hitno uvedu mehanizme rodne jednakosti u svim oblastima

veoma raširena, između ostalog i od strane javnih institucija. „EP je zabrinut zbog činjenice da su žene i dalje nedovoljno zastupljene među donosiocima odluka i na vodećim funkcijama kako u javnoj upravi, Skupštini, ministarstvima i ostalim ključnim mjestima u Vladi, tako i u upravnim odborima javnih kompanija i poziva crnogorske vlasti da hitno uvedu mehanizme rodne jednakosti u sve oblasti i usvoje princip jednakih plata“, kaže se u Rezoluciji.

Evropski parlamentarci su zadovoljni relativno dobrom međuetničkim odnosima u Crnoj Gori, ali su pozvali vlasti da osiguraju veće učešće manjina u administrativnim strukturama, kao i da usaglase zakone o strancima i o državljanstvu sa evropskim standardima.

U dijelu koji se odnosi na ekonomsku situaciju u Crnoj Gori EP upozorava da je uprkos relativno dobrom učinku u primjeni privrednih reformi finansijska kriza iznijela na vidjelo potencijalne nedostatke trenutnog ekonomskog modela i neophodnost daljih strukturnih promjena.

U dokumentu se ističe zabrinutost zbog vrlo rasprostranjenog fenomena rada na crno, i dodaje se da je siva ekonomija veoma duboko ukorijenjena u Crnoj Gori, pa samim tim i zahtijeva dubinske strategije koje bi uključile sve aspekte društva. „EP posebno ističe činjenicu da tržiste rada još uvijek pati od strukturne nezapošljenosti, pri čemu se poslodavci suočavaju sa teškoćama u nalaženju vi-

soko kvalifikovane radne snage, a kvalifikacije koje postoje na tržištu rada ne odgovaraju potrebama poslodavaca“, kaže se u Rezoluciji.

EP pozdravlja odluku crnogorskih vlasti da Ustavom definišu Crnu Goru kao ekološku državu, i prepoznaje značaj koji turizam ima za ekonomski razvoj zemlje. Parlament ističe, međutim, da turizam nosi i potencijalne rizike za životnu okolinu i apeluje na vlasti da preduzmu hitne korake kako bi sačuvale prirodnu sredinu, uključujući i hitnu primjenu zakona o zaštiti okoline i učine dalje napore kako bi sprječile moguću devastaciju obale Jadranskog mora. „EP pozdravlja mjere da se u Crnoj Gori

EP je pozvao crnogorske vlasti, konkretno ministarstvo ekonomije, da objave na svojoj Interenet stranici sva dokumenta i anekse vezane za nedavno potpisani sporazum o polaganju podvodnog kabla između Crne Gore i Italije

smanji zavisnost od ugljenih i fosilnih goriva kroz razvoj ogromnih hidro i drugih obnovljivih energetskih potencijala zemlje, koji bi pokrili domaću potrošnju i potencijalno predstavljali i izvoznu prednost zemlje. Parlament, međutim, upozorava da velike brane česti imaju veoma negativan efekat na životnu sredinu i poziva vlasti da sproveđu neophodne studije, u skladu sa *acquis-om*, prije no što odobre takve projekte“.

S tim u vezi, EP je pozvao crnogorske vlasti, konkretno ministarstvo ekonomije, da objave na svojoj Interenet stranici sva dokumenta i anekse vezane za nedavno potpisani sporazum o polaganju podvodnog kabla između Crne Gore i Italije, zbog kojeg je u Italiji podignuta tužba od strane nekoliko NVO i lokalnih vlasti, i zatražio od Vlade da učini javnim sve moguće posljedice ovog sporazuma, uključujući i efekat na životnu sredinu.

V.Š.

Na putu ka boljem sjutra

Emir Kalač

Autor je polaznik X generacije Škole evropskih integracija. Zaposlen je Centru za demokratiju i ljudska prava (CEDEM).

San da živim u nezavisnoj Crnoj Gori ostvaren je 21. maja 2006. Međutim, moj san, kao i svih građana Crne Gore, jeste da živimo u državi u kojoj ćemo svi biti zadovoljni kvalitetom života, u kojoj će se zakoni poštovati, koja će imati uređen, demokratski sistem. Trenutno smo prilično daleko od toga. Ukoliko upitate prosječnog crnogorskog građanina za argumente u prilog opredjeljenju za EU, kao iz topa ćete čuti: "veća zapošljenost, veće plate,..". Sastavim logično, s obzirom da je srednji sloj (koji bi trebalo da predstavlja stub održanja države) praktično iščeznuo, a sve je više nezapošljenih i siromašnih. Ono u čemu je EU postigla zavidan nivo saradnje, a što se poklapa sa našim primarnim ciljevima, jeste ekomska saradnja i materijalni prospertitet građana. Uz potpisnice CEFTA sporazuma, EU je naš najznačajniji ekonomski partner. Blizu pola uvoza i izvoza se odvija između EU i Crne Gore, s tim što se radi o značajno većoj sumi kad je uvoz u pitanju (533 mil. u odnosu na 130 mil eura). Nijesam dovoljno kompetentan da govorim o ekonomskim pitanjima ali, iako smatram da je opravdano da uvozimo automobile, industrijske mašine i naftu, mislim da struju i meso možemo proizvoditi makar za svoje potrebe; da u poljoprivredi možemo imati više od 6.5 % radne snage (podatak iz 2009), s obzirom da je Zajednička poljoprivredna politika jedna od najznačajnijih u EU.

Zašto EU na polju vladavine prava? Kažu da se "vladavina prava ne stvara preko noći". Odluka da postanemo kandidat za članstvo u EU se tumači(la) na različite načine, ali je sigurno da su suštinski problemi, konstatovani u prvom Izvještaju o napretku EK, i danas ključna kočnica razvoja vladavine prava u Crnoj Gori. I dalje imamo problem sa (ne)zavisnim suds-tvom, neadekvatnim izbornim sistemom, diskriminacijom, organizovanim kriminalom, korupcijom... EU neće dozvoliti da joj se ponove Bugarska i Rumunija. Zašto EU na polju bezbjednosti? Iako nije pripadala prvom stubu EU, a države EU dugo vremena nijesu imale

kvalitetnu saradnju u ovoj oblasti, činjenica da članice EU od osnivanja nijesu međusobno ratovale je jak razlog u prilog integracijama. Ipak je mir preduslov za svaki naredni korak u izgradnji odnosa među državama. Zašto EU na polju obrazovanja, nauke i istraživanja? Zato što je crnogorski obrazovni sistem među slabijim u Evropi. Primjera radi, crnogorski petnaestogodišnjaci su 2006. zauzeli su 48. mjesto od 57. testiranih zemalja OECD, spro-vedenih od strane PISA-e. Crnogorske univerzitete skoro je nemoguće pronaći na adresama koje se bave akademskim rangiranjem univerziteta: ARWU, Webometrics, itd.). S druge strane, 27 univerziteta iz EU se nalaze među 100 najboljih u svijetu (prema 'Webometrics'-u). Programi poput FP7 omogućavaju učešće crnogorskih istraživača na različitim regionalnim projektima, pružajući im priliku da se usavrše i znanja stečena prilikom brojnih razmjenja i primjene u Crnoj Gori. Na koncu, 'tamo' diplomirani pravnici, inženjeri, ekonomisti, politikolozi, "ne sjede doma", "ne konobarišu"...

Na evropskom putu možemo riješiti naše brojne probleme. Riješićemo ih ako, i samo ako, pristupimo ozbiljno, odgovorno i dobro organizovano. EU ne smijemo posmatrati kao destinaciju - već kao put ka boljem sjutra. I, *last but not the least* - Crna Gora će ući u EU onda kada EU, tj. evropski sistem vrijednosti, pot-puno 'ude' u Crnu Goru.

Vodoinstalateri u Njemačkoj

Više od 500 000 Poljaka godišnje moglo bi da počne odlaziti u Njemačku i Austriju, nakon otvaranja tržišta te dvije zemlje za poljske državljanе 1. maja, procjena je Centra za istraživanja migracija Univerziteta u Varšavi. Nakon pristupanja Poljske EU 2004. zabilježen je prvi veliki talas emigracije Poljaka u Veliku Britaniju i Irsku. Njemačka i Austrija su tada odlučile da otvaranje svog tržišta rada za nove članice odlože do 2011. Međutim, poljska ministarka rada **Jolanta Fedak** nedavno je kazala da se Poljska ne plaši masovnog odlaska radnika u Njemačku i Austriju. "Poljaci već poznaju evropsko tržište. Ne očekujemo egzodus", kazala je ona i ocijenila da će se otvaranje tržišta najviše odraziti na one koji ilegalno rade u Njemačkoj i žele da legalizuju posao.

Problem sa elektronskim otpadom

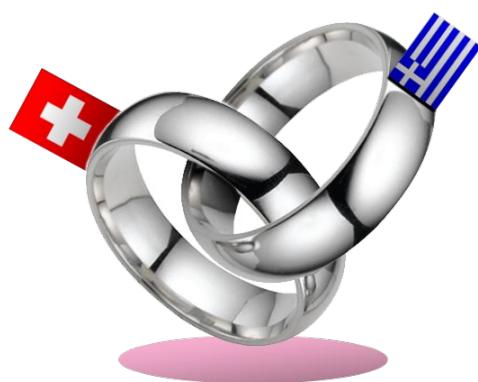
Nakon što je Evropski parlament prošlog mjeseca zatražio da EU prikuplja 85% elektronskog otpada, ministri zaštite životne sredine EU podržali su polovinom marta prijedlog Evropske komisije koji predviđa kvotu od 65% i odgađanje primjene nove direktive za četiri godine EK procjenjuje da svaki Evropljanin proizvede 17 do 20 kg elektroničkog i električnog otpada na godinu. To uključuje sve, od sijalica do kompjutera, televizora, mobilnih telefona i frižidera. Direktiva o električnom i elektroničkom otpadu iz 2003. ima za cilj bolje prikupljanje i recikliranje tog otpada. No, pokazalo se da je previše složena, preskupa i čak nemoguća za primjenu zbog čega je EK predložila reviziju te direktive krajem 2008, ali su članice postigle kompromis tek ovog mjeseca.

Kazna za članice rasipnice

Ministri finansija EU postigli su 15. marta, nakon višemjesečne rasprave, sporazum o mjerama za povećanje finansijske discipline u zemljama članicama. Dogovorenim mjerama predviđeno je i kažnjavanje zemalja euro zone čiji javni dug premaši 60% BDP, kao i ograničenje povećanja državne potrošnje kako bi se osiguralo otplaćivanje javnog duga. Očekuje se da će sredinom godine o tome biti postignut sporazum i sa Evropskim parlamentom. U slučaju da im javni dug premaši ograničenje od 60%, zemlje će imati obavezu da dug smanjuju i to po 5% prekoračenja duga godišnje. Prema podacima Eurostata iz drugog tromesečja 2010, 13 zemalja članica EU ima javni dug iznad 60% BDP, od čega 10 članica euro zone. Najviši javni dug, za 40% veći od BDP, ima Grčka, a za njom slijede Italija sa 119,6% i Belgija sa 99,6% BDP. Najniži javni dug od 6,7% ima Estonija, koja je od ove godine članica Eurozone.

Da razvod lakše padne

Evropska komisija predložila je polovinom mjeseca zajednička pravila koja bi trebalo da olakšaju podjelu imovine pri razvodima brakova kada supružnici imaju različita državljanstva ili kada imaju imovinu u nekoj trećoj zemlji. Prema podacima EK u Evropi ima 16 miliona međunarodnih brakova. Kada takav brak prestane, zbog razvoda ili smrti jednog od supružnika, često nastaju problemi kod podjele imovine zbog različitih pravila među članicama EU. Građani u takvim slučajevima gube dosta vremena i novca kako bi otkrili koje zakonodavstvo primijeniti i koja je država nadležna za to.

U susret popisima stanovništva u državama zapadnog Balkana

Pečatiranje realnosti

Samo naizgled može da se čini da se popisna statistika ljudi bavi samo crvenim krvnim zrncima. Kao i sve u regionu, popis stanovništva je i te kako politika. Rezultati ustaljenog jednodecenijskog ažuriranja demografske, ekonomске ili socijalne nacionalne slike određuju mnogo važne stvari: utiču na međusobne odnose država, nehotično otvaraju stare rane, pitaju zašto izumiremo, upozoravaju na neispunjena obećanja. Onaj ko popis bude shvatio kao nov povod optuživanja i mržnje, može da bude zadovoljan. Da, hladna statistika će potvrditi mnoga zla koja su se događala na ovim prostorima posljednjih decenija. Onaj ko je spremjan da se okreće budućnosti popis će doživjeti samo kao pečatiranje nove realnosti.

Srbija

Popis u Srbiji, planiran za april, odložen je za oktobar. Nije bilo para u budžetu, pa je morala da uslijedi finansijska pomoć EU. To znači da Srbija kasni s davanjem preciznih podataka, uključujući i one koji se traže u upitniku iz Brisele. To, takođe, znači da će za zakašnjenjem doći do prepristupnih fondova.

Ne znam koliko je to dobro za vlast. Rezultat rada nekih 50 000 popisivača traži vremena da bude obrađen. Nije ovo Kina, gde je potrebno 6,5 miliona popisivača. Nije ni Indija, koja je riješila da popiše svoje beskućnike. Reklo bi se da posao nije suviše komplikovan, ali skener nacije dobićemo ipak tek početkom 2012. – u predizbornoj godini. Ne verujem da će se zvaničnoj Srbiji dopasti otkrića statistike.

Popis će, recimo, Srbiju ponovo suočiti sa „bijelom kugom” koja njeno stanovništvo svake godine smanjuje 30-35 000. Jedna Kikinda manje. Podsetiće i na masovno bjekstvo mlađih umova. Uz Irce i Mađare smo treći narod na svijetu kojem je dijaspora tek nešto manja od matice. Što mislite, koliko će ljudi odrečno odgovoriti

na pitanje popisivača da li su računarski pismeni? Kakvi crni kompjuteri! Obrazovni sistem srpskog 21. vijeka mjeri se jakom trećinom stanovništva koja je nepismena ili „tehnički pismena”. Koliko će pripadnicima armije od 700 000 onih koji žive ispod granice siromaštva cinično djelovati pitanje o broju stanova ili kuća koje posjeduju, a trenutno u njima ne žive. Što mislite, zar neće otpadnuti i prozvati sve svece podmićenim političarima, tajkunima i čitavoj kolekciji sjecikesa.

Kosovo

Jedan od najzanimljivijih popisa biće u aprilu na Kosovu i Metohiji. Prva registracija stanovništva poslije tri decenije, prva poslije tri neuspješna pokušaja od bombardovanja 1999. Pošto, za razliku od BiH, međunarodna zajednica insistira, kosovske vlasti namjeravaju da popis sprovedu na čitavoj teritoriji, uključujući i sjeverni dio gdje dominantno srpsko stanovništvo konstantno pruža otpor inicijativama i potezima centralnih vlasti u Prištini. Eto, belaja. Eto i prilike da pasionirani ovdašnji akademici i istoričari podsjetete da je na Kosovu

1929. živelo 61% Srba, dok popis 1981, sproveden pod kontrolom tadašnjih pokrajinskih vlasti, bilježi da 77,48% tadašnjeg ukupnog stanovništva Kosova čine Albanci.

Kako se, ne bez razloga, strahuje da veliki broj protjeranih Srba neće biti u prilici da bude obuhvaćen prebrojavanjem, Beograd najavljuje da se popisu treba usprotiviti svim političkim sredstvima. Bojkotovati ga, kao što su Albanci to učinili 1991. Ne dozvoliti „legalizaciju etničkog čišćenja Srba sa Kosova“. Pada mi na pamet da kašnjenje popisa u Srbiji možda i nije slučajno. Da mi sačekamo što će biti s prvim popisom na Kosmetu. Da vidimo što će biti od dijaloga Beograda i Prištine.

Bosna i Hercegovina

Ako u popisnoj godini pogledamo oko sebe, izgleda da će rijetka utjeha dolaziti iz BiH, gdje je posljednji popis obavljen pred rat 1991. Tamošnji političari ni oko popisa nemaju usaglašen stav.

Zbog paralize vlasti, postoji opravdana bojanan da će BiH ostati jedina evropska zemlja u kojoj ove godine neće biti popisa stanovništva. To bi značilo da neće biti precizne evidencije ne samo o promjenama populacione strukture tokom i poslije godina rata, već ni podataka o razaranjima u kojima su nestale hiljade stambenih zgrada, bezbroj fabričkih hala, škola, komunalnih i drugih objekata. Problem je čisto politički. Bošnjaci se pozivaju na poziciju EU i standarde Eurostata i traže da popis ne sadrži obavezu izjašnjavanja o vjerskoj, nacionalnoj i jezičnoj pripadnosti. Smatraju to „legalizacijom etničkog čišćenja“, jedne od najstrašnijih posljedica rata u BiH.

Najveće žrtve etničkog čišćenja bili su Hrvati, uzvraćaju lideri bosanskih Hrvata, pozivajući se na podatak da danas u BiH živi 43% Hrvata manje nego što ih je bilo početkom 1992. Hrvatske i stranke iz Republike Srpske strahuju od unitarizacije i centralizacije Bosne. Neki kompromis je nađen, mada nedovoljan, pa su

svi izgledi da će RS sprovesti popis samo na teritoriji svog entiteta.

Ekonomski posljedice rasprave o popisu mogu da budu nesagleđive. Evropska komisija već je upozorila vlasti da će BiH još više zaostati za susjedima u procesu evropskih integracija ukoliko se popis ne sprovede 2011.

Hrvatska

Ni građani Hrvatske neće biti poštedeni politizacije kada u aprilu budu davali odgovore na 45 različitih pitanja, uključujući i ona iz intimnog života, kao recimo „Da li živate u istopolnoj zajednici“. Mirnodopsko vrijeme učinilo je da više ne postoje pojmovi poput „izbjeglica“ ili „prognanika“, ali pučanstvo traži da se utvrdi zašto se godišnje u Hrvatskoj rodi 41 000 beba dok umre čak 54 000 ljudi. Koliki je broj Hrvata u BiH? Biskupi traže da se popis 2011. iskoristi kao posljednja prilika da bi se ustanovio broj žrtava komunizma.

Makedonija

Popisa će u aprilu biti i u Makedoniji. Uputnici i metodologija popisa su već pripremljeni i, kako je rečeno, ne očekuju se problemi političke prirode jer su ispoštovani utvrđeni standardi. Popisni obrazac će sadržati i pitanja o vjerskoj i etničkoj pripadnosti, na koja je odgovor – obavezan.

Albanija

Tako će biti i u susjednoj Albaniji. U sklopu popisa bilježiće se nacionalni i vjerski sastav, sve u naporu na okončanju učestalih neslaganja po pitanju tih brojki. Stručnjaci tvrde da će se time mnogim Albancima omogućiti da prigrle grčko državljanstvo i iskoriste veće penzije koje Grčka plaća svojim manjinama. Sve u svemu, mnogo statističkih istina i ne manje praktičnih problema. Slika Balkana 21. vijeka, u predvorju EU.

Izvor: www.presseeurop.eu

Mirela Rebronja

Autorka je PR i koordinatorka Inicijative za REKOM za Crnu Goru.

Skupština koalicije REKOM usvojila predlog statuta koji će biti prosljeden parlamentima svih država regiona

Da se zločini više nikad ne ponove

„Buduća međudržavna Komisija ima sljedeće ciljeve: da utvrdi činjenice o ratnim zločinima i drugim teškim kršenjima ljudskih prava učinjenim na području nekadašnje SFRJ u periodu od 1. januara 1991. do 31. decembra 2001,... da prizna nepravde nanijete žrtvama, u cilju izgradnje kulture solidarnosti i saosjećanja, da doprinese ostvarivanju prava žrtava, da doprinese da političke elite i društva u stranama ugovornicama prihvate činjenice o ratnim zločinima i drugim teškim kršenjima ljudskih prava, da doprinese rasvjjetljavanju sudsbine nestalih i da doprinese sprječavanju ponavljanja ratnih zločina i drugih teških kršenja ljudskih prava...“, piše u Prijedlogu Statuta. U Beogradu je 26. marta 2011. održana četvrta Skupština Koalicije za REKOM, na kojoj su delegati dvotrećinskom većinom usvojili Prijedlog Statuta REKOM-a kojemu je prethodila široka javna rasprave o Nacrtu tog dokumenta. Prijedlog Statuta REKOM-a biće upućena na usvajanje svim

parlamentima država u regionu. Gradanska inicijativa za osnivanje regionalne međudržavne komisije za utvrđivanje činjenica o svim žrtvama i teškim kršenjima ljudskih prava tokom ratova 1991-2001. godine, i posljedica u vezi s tim ratovima, na teritoriji bivše SFR Jugoslavije djeluje već tri godine. Inicijativu sprovodi Koalicija za REKOM koju trenutno čini više od 1500 organizacija i pojedinaca odlučnih da doprinesu osnivanju Komisije. Ideja je potekla od samih žrtava i civilnog društva kao realna potreba poslijeratnih nestabilnih društava i nadogradnjana je kroz veoma intezivan konsultativni proces. Sve učesnike konsultacija okupljao je zajednički stav da suđenja pred Međunarodnim krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju i domaćim sudovima, iako značajno doprinose kažnjavanju učinilaca zločina, ne zadovoljavaju u punoj mjeri potrebu žrtava za pravdom, niti sama po sebi mogu stvoriti dovoljne uslove za postizanje trajnog mira u regionu. Na svim skupovima je naglašeno

Glasanje za Nacrt Statuta na Skupštini za REKOM

da je neophodno raditi na izgradnji kulture solidarnosti i saosjećanja i protiviti se zloupotrebi žrtava u političke svrhe. Na taj način otvorena je vrlo široka debata na regionalnom nivou, zasnovana na dijalogu, istraživanju i analizi činjenica i kao takva predstavlja jedinstven put do sveobuhvatnog istorijskog zapisa o zločinima koji su počinjeni u periodu od 1991-2001 na prostoru bivše Jugoslavije. Ono što je i u samom Prijedlogu Statuta, koji je usvojen na IV Skupštini Koalicije, istaknuto jeste da bi države trebalo da budu odlučne da u najvećoj mogućoj mjeri pomognu da se utvrdi soubina velikog broja pojedinaca koji se još uvijek vode kao nestali i zajednički doprinesu prihvatanju činjenica o ratnim zločinima i teškim kršenjima ljudskih prava prema svim žrtvama i obnovi povjerenja između pojedinaca, naroda i društava uopšte. U Prijedlogu Statuta, Članom 10 definisani su principi kojim bi buduća komisija trebalo da se rukovodi a to su „poštovanje ljudskog dostojanstva, nezavisnost i nepristrasnost, posvećenost istini, jednakost i poštovanje ljudskih prava i sloboda, odgovornost, pristupačnost i otvorenost, brižljivo istraživanje činjenica i pravičnost procedure, integritet, odlučnost i pridržavanje najviših standarda profesionalne etike, posebna zaštita žrtava seksualnog zlostavljanja i osoba koje su bile maloljetne u razdoblju koje obuhvata mandat Komisije i zaštita povjerljivosti.“ Počivajući na navedenim principima, prema Prijedlogu Statuta, REKOM bi trebalo da ostvari i konkretne ciljeve.“ Član 13 ovog dokumenta glasi: „Komisija ima sljedeće ciljeve: da utvrdi činjenice o ratnim zločinima i drugim teškim kršenjima ljudskih prava učinjenim na području nekadašnje SFRJ u periodu od 1. januara 1991. do 31. decembra 2001, političkim i društvenim okolnostima koje su uticale na činjenje ovih djela i posljedicama do kojih su zločini i kršenja prava doveli, da prizna nepravde nanijete žrtvama, u cilju izgradnje kulture solidarnosti i saosjećanja, da doprinese ostvarivanju prava žrtava, da doprinese da političke elite i društva u stranama ugovornicama prihvate činjenice o ratnim zločinima i drugim teškim kršenjima ljudskih prava, da doprinese rasvjetljavanju soubine

nestalih i sprječavanju ponavljanja ratnih zločina i drugih teških kršenja ljudskih prava.“ Svakom od predviđenih ciljeva odgovaraju konkretni zadaci koji su Prijedlogom Statuta utvrđeni kako bi bila jasna vizija i način na koji će postavljeni ciljevi biti ostvarivani. Mandat Komisije bi trebalo da bude tri godine, što je, prema procjenama stručne radne grupe koja je izradila Nacrt Statuta ali i velikog broja učesnika konsultativnog procesa, dovoljno da ciljevi budu ostvareni. Važno je naglasiti da su u nastajanju teksta ovog dokumenta učestvovali svi koji su pokazali spremnost i interesovanje da doprinesu njegovom konačnom obliku. Prošao je nekoliko faza prilagođavanja i usaglašavanja i na kraju usvojen velikom većinom glasova, na Skupštini u čijem radu su učestvovali delegati iz svih zemalja regiona. Naredni korak Koalicije je kampanja pridobijanja široke podrške javnosti, što uključuje prikupljanje milion potpisa podržavalaca. Tu akciju koordiniraće Inicijativa mladih za ljudska prava u Srbiji i Hrvatskoj a sprovodiće je u saradnji sa partnerima i članovima koalicije u svakoj od zemalja. Potpisi će, uz Prijedlog Statuta REKOM-a, biti predati parlamentima svih država u regionu, sa zahtjevom da ta tijela donesu odgovarajuće istovjetne zakone i osnuju Regionalnu komisiju. Sve do usvajanja od strane parlamenta, Koalicija će nastaviti da zagovara Inicijativu za osnivanje REKOM-a pred svim vladama, političkim strankama i drugim najuticajnijim sredstvima moći u društвima regiona. Skupština je podržala i odobrila predstojeće aktivnosti pridobijanja široke javne podrške, a o značaju i uspjehu ove regionalne inicijative govoriti podatak da se broj članova Koalicije iz dana u dan povećava, te da prema istraživanjima javnog mnjenja postjugoslvenska društva još uvijek na leđima nose teret iz prošlosti i ne mogu ga se oslobođiti bez temeljnog i iskrenog suočavanja sa činjenicama i zadovoljenjem pravde za žrtve.

Otvoreni zatvor

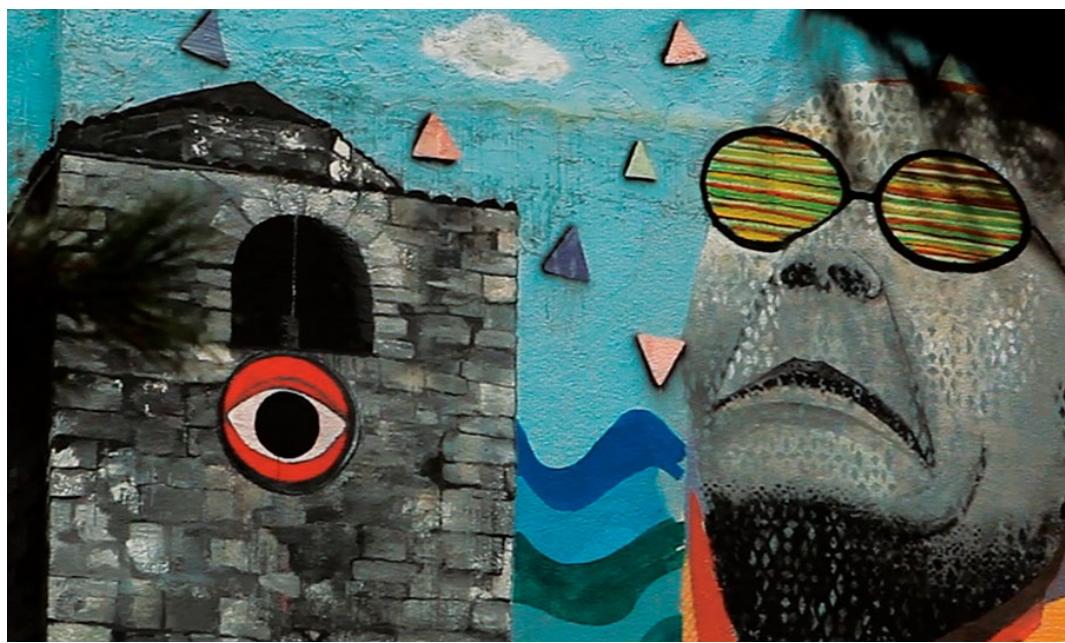
Predstavnici desetak NVO koje se bave zaštitom i unaprijeđenjem ljudskih prava u Crnoj Gori, na poziv direktora Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija (ZIKS) u Spužu **Milana Radovića** održali su 25. marta 2011. sastanak o mogućnostima saradnje.

Diskutovano je o učešću u programima podizanja svijesti osuđenika i zatvorskih službenika o ljudskim pravima lica lišenih slobode, posebno ranjivih grupa osuđenika, podizanju svijesti o štetnosti bolesti zavisnosti, zaštiti od zaraznih i krvlju prenosivih bolesti, pripremanju i sprovodenju programa za rješavanje stresnih i konfliktnih situacija.

Na sastanku ispred CGO-a učestvovao je **Danilo Ajković**, PR i saradnik na programima, koji je predložio saradnju između CGO-a i ZIKS-a, kao i stav da će se CGO zalagati da svim licima tokom vremena odsluženja kazne bude dostupno pravo na profesionalno obrazovanje, što je prema njegovim riječima "jedan od ključnih preduslova za uspešan povratak osuđenih lica u društvenu zajednicu".

Montenegrin Beauty

Dokumentarni film „Montenegrin Beauty“ autora Danila Marunovića o studentskom (ne)aktivizmu, koji je producirao Centar za građansko obrazovanje (CGO) u saradnji sa NVO Coala Production, uz podršku fondacije Friedrich Ebert, prikazan je na 16. marta 2011. na Fakultetu političkih nauka. Namjera CGO-a da kroz umjetnički izraz doprinese pokretanju šire društvene debate o ovom pitanju je urodila plodom s obzirom da se film pokazao kao odličan uvod u živu i zanimljivu diskusiju na ovu temu. Osim što su imali priliku da razgovaraju sa rediteljem filma, studenti su raspravljali i o razlozima nepostojanja studentskog aktivizma u Crnoj Gori, kao i o mogućnostima promjene postojećeg stanja kroz osnivanje studentske organizacije koja bi se bavila zaštitom prava svih studenata. Prve naredne projekcije su planirane za Filozofski fakultet, kao i privatni Fakultet za državne i evropske studije i Univerzitet Donja Gorica (UDG). Film je takođe prikazan na RTCG, TV Vijesti, NTV Monteni i TV Budvi. Film je dostupan u cijelosti na adresi vimeo.com/cgo/montenegrin-beauty

Diplome za polaznike X generacije Škole ljudskih prava

Svečanom dodjelom diploma 23. marta 2011. završen je rad X generacije Škole ljudskih prava, koju organizuje Centar za građansko obrazovanje (CGO), u saradnji sa Norveškim komitetom za ljudska prava, a uz podršku Ministarstva inostranih poslova Kraljevine Norveške. Škola je dio regionalnog programa obrazovanja za ljudska prava na zapadnom Balkanu, u okviru kojeg je referentna organizacija za Crnu Goru upravo CGO. Diplome je polaznicima/cama uručila Daliborka Uljarević, izvršna direktorka CGO-a.

Tokom trajanja Škole sticala su se znanja o konceptu, kulturi i principima ljudskih prava, detaljno analizirala međunarodna dokumenta iz oblasti ljudskih prava, standardi i preporuke međunarodnih organizacija, predstavljeni mehanizmi i instrumenti zaštite ljudskih prava, ali i dat osvrt na stanje ljudskih prava u Crnoj Gori. Predavači u Školi bili su akademici i profesori crnogorskog i drugih univerziteta, ugledni advokati, sudsije, istraživači, poslanici, predstavnici političkih i nevladinih organizacija, reditelj, psihološkinja, novinari, ali i institucija koje se bave unaprijeđenjem ljudskih prava u Crnoj Gori. Vrijednost ove Škole je i raznovrsnost njenih učesnika i interakcija koji su oni međusobno ostvarili tokom same Škole.

X generaciju Škole ljudskih prava je završilo je 24 građana i građanki Crne Gore. Ovaj podatak, kao i kontinuirano interesovanje koje ovaj program prati od osnivanja, ohrabruju i pokazuju da postoji građani koji su spremni da budu društveno angažovani i aktivni učesnici društvenih procesa uz unaprijeđenje sopstvenog znanja.

Tallinn University Master's Scholarships

The five Master's curricula that foreign first-year Master's students can apply to in year 2011 are as follows: Anthropology (2 places), International Relations (2 places), Communication Management (1 place), Comparative Literature and Cultural Semiotics (1 place) and European Studies - Europeanization of Governance and Politics (1 place). University will award scholarships to 7 foreign first-year Master's students. The selection criteria is based on the examination results table from the entrance exam that is published by the university. Eligible candidates are: who do not reside in the Republic of Estonia and who, during the last three years, have not resided in Estonia for a total period exceeding one year; whose Master's studies in the participating higher education institution commence after 1 June 2010; who are full-time students and who stay in Estonia during the period for which the stipend is paid; who do not receive any other scholarships. Deadline: 20 May 2011.
[For more information click here >>>](#)

Master in International Media Studies

It is a joint project from the University of Bonn, the Bonn Rhein-Sieg University of Applied Sciences and Deutsche Welle, Germany's international broadcaster with its headquarters in Bonn. The bilingual Master's Program offers a unique course offer given the current development of global media and the connection between media and cooperative development. The program combines topics like media and development, journalism, communication science and media economics, while developing practical skills and competencies that are important for the world of media. The Master's Program is a scientifically-based, international training program that offers real-life professional experience. It examines journalism and media economics - in radio, TV, print and multimedia/on-line - as well as cooperative development and education. The course of study at Deutsche Welle lets the participants experience internationality in daily life and on all levels. Eligibility: Those interested must have completed an academic program (bachelor's degree or equivalent) and have acquired at least one year of professional experience in a media-related field after their first degree. The Master's Program is bilingual and students will have to provide proof of good verbal and written language skills in both German and English. Especially targeted at:

- * Media representatives from radio, TV, online and print* Journalists-in-training, especially from electronic media
- * Journalists and management from community radio stations
- * Communication experts
- * NGO employees, employees from ministries and employees from cooperative development groups and projects
- * Representatives from regional working groups and national broadcasters
- * Media association representatives

Deadline: 15 April, 2011.

[For more information click here >>>](#)

Izdavač: Centar za građansko obrazovanje (CGO)

EIC Bilten - Evropski puls - je elektronski časopis koji izlazi uz podršku fondacije Friedrich Ebert. Zaveden je u Ministarstvu kulture pod rednim brojem 578.

Urednik: Vladan Žugić

Uređivački kolegijum: mr Vera Šćepanović, Daliborka Uljarević,
mr Vladimir Pavićević, mr Dragan Stojović, mr Vladimir Vučinić, Petar Đukanović

Prevod i lektura: CGO

Art direktor: Ilija Perić

Ilustrator: Gavril Mirotić

Producija: identity & promotion

Adresa redakcije: Njegoševa 36/1

Tel/fax: +382 20 665 112, 665 327

ep@cgo-cce.org, info@cgo-cce.org

Evropski puls možete preuzeti svakog posljednjeg petka u mjesecu na sajtu www.cgo-cce.org